

Po zimi.

(Obrazek; spisal Župčev.)

„Hú, hú, kako je mráz, mráz, kar nič neče odjenjati in neče,“ takó se hu-
duje stari Strlétov ded, ki se ravnokar napravlja v hosto po panjev, katere
vržejo na večer v peč, da ogrejejo mrzlo hišo. Za njim vlečeta sani mlada
unuka Tonček in Franek ter jedva dohajata starega deda. „Počasi, počasi, dedek,“
upije Tonček, „sani so težke in Franek se bajè samó drži takó, da moram vleči
njega in sani . . .“ Ozrè se dobri dedek in sam poprime za sani. „Zdaj pa le
urno za menój! Ti, Franek, zavij se dobro, da ne ozebeš in potisni roki v žepe,
a ti Tonček pazi ná-nj, da ne zaostane . . .“

Aj, to je lepo gledati naše junake, ko ti takó korakajo v góro! Staremu
dedku prhki sneg kar leti izpod kvedrastih čevljev in ogoljeni kožuh se mu opleta
okolo nog, kakor bi imel kaj zamuditi. Hú, to ni lehkó, predragi otroci, po zimi
v góro iti po snegu! Toda mislite, da je to Strlétova dva kaj težilo, ka-li? Le
poglejte, kako čvrsto stopa Tonček za dedom. In kake korake vam dela! Stopati
hoče v njegove stopinje, da bi mu ne trebalo gaziti snega v celíno. Videti bi pa
moralí tudi njegov obráz. Ovbè, kako je ponosen in mošk! Kaj bi pa tudi ne bil!
Saj hodi vže kakor kak velik, há há!

Kaj pa Franek? Joj! Ta pa ne more stopati takó široko: z vsako drugo
stopinjo pride še-le toliko naprej, kakor onadva.

„Ded, ded, pogledjte, kje je ostal Francín, ki mencá kakor čibka, ki hoče
urno teči, pa ne more, háhá. To mora tako kot jaz, jélíte dedek?“ Ded se ozrè
v dolino. Franek je bil zastal. Zato mu kliče: „Nuj, nuj hitro, da ne ostaneš v
snegu pa sedi za nekaj časa na sani, saj bodemo kmalu na vrhu.“ Ded zopet
napnè vrvico, katero si je bil nataknil na levo ramo, prime z desno roko za sani
n tako gredó dalje. Vže so v gozdu na zaželenem kraji. Kak prizor! Smreke vi-
sokostásne in vitke jelke otožne molé svoje veje do tal kot bi hotele poljubiti beli
snežec. Tam ječi stari gaber ves sklonen in zvít; na vejah se mu je nabralo mnogo
snega, ki mu je skrivil hrbtíšče takó, da ni več podoben drevesu. Žalostno se drži
isti ponosni in ošabni hrast, ki se toli rad bahá, češ, da njega ne zmôre nihče in
ga ne zmôre. Hej, ta sneg in zimski mraz sta mu dala, kar mu gré. In lipa,
pohlevna, mehka lipa? Tožno in boječe se vam stiska tjà mej brstovje ter se sra-
možljivo ozira na ohole hraste, ki stojé okolo nje ter se smijó njenej šibkosti. Da
bi je pobrala zima in mraz, te ošabneže, ki nemajo nobenega sočutja in usmiljenja . . .

„Ostanita tù; jaz vama zakurim, da si ogrejeta prezeblí ročici, sam pa grem,
da naberem panjičev in suhljadi.“ Ded ukreše gôbo in kmalu gori žareč ogenj,
kateremu Tonček in Franek pridno prikladata suho vejevje. Oj, kako prijetno se
sedi pri ognji tam v tihem gozdu!

„Vi, otroci, tega še ne veste nè . . . Strletova dva sta pa menda vže vedela,
ker sta tako silila iti z dedom v hosto . . . In to petje gozdnih krilatecv, oj to vam
vzdiguje in razvedruje sreé! Visoko tam na bukvi se glasi drobna seničica. „Cicifuj,
cicifuj“ gostoli tjà v tihi gozd, da našima unukoma kar zvení po ušesih. Pisani
ščínkovček priklada sè svojim rezkim „ščínk, ščínk,“ a tam-le v ónem grmu skrit
oteplje potuhneni stržek sè svojim repkom skakljaje od vejice do vejice ter v eno

mer klepéce: „stržék, stržek, stržék.“ Bog vé, kakšne sanjarske misli mu rojijo po glavi, temu sanjaču! Morda si celó domišljuje, da je kralj ali vsaj kraljič, ta prenapeti in samoljubni palček! Tudi brinjevka in strnád se oglašata in pomagata s svojima glasovoma, da se petje čarôbno razlega daleč tjà v mirno naravo . . . Aj, to vam je lep zbor! Kako prijetno deje to ušesom! Krilateci tako lepo krožijo svoje pesence kakor bi se jih bili učili; tudi naša unuka sta se učila v šoli, há, pa ne znata takó ubrano peti kakor ti-le krilateci . . .

Tam doli v dolini zapaziš jato črnih krokarjev, ki lákomo vpíjô svoj: krá, krá, krá.“ Ti črni sitneži niso nikdar siti in ugnani; njih kljun vedno zijá. Po letu se ti potepini potikajo po polji in tatinsko ukradejo, kar koli morejo pa takó, da jim ni moči do živega. Ménite, da vam vzleté, če nimate puške za hrbtom. To so vam zviti sleparji! Če pa prinesete puško sè seboj, tedàj jim vže od daleč smrdí in urno jo popihnejo kot bi za njimi zasmodil. Našima unukoma se skoro da malo smilijo ti poredneži. Mislite li, otroci preljubi, da sta imela Strletova po letu malo opraviti s temi capini? Hú, kolikokrat sta je morala odganjati od polnega kozoleca, okolo katerega je bilo časih te grde nesnage kar vse črno, da sta se jih skoro ustrašila. Hú, a zdaj vam daje in vam daje, požrešneži nikdar siti! . . . „A kam je šel ded tako daleč; saj ima tam-le nabrane vže dovolj suhljadi in panjičev za v mrzlo peč? „St! le tiho! Ménite li, da nima na pravem konci glave naš dedek? Ima jo, ima. Zato pa je šel gledat tjà po gozdu, kje so še ostala ota drevesa, kje pa so jih morda vže posekali od zadnje jeseni ter je obhodil vse dobro znane mu dupline. Zakaj pač, to ni težko uganiti. Ko pride zopet jesen, nastavi ondù mastnim liščkom (polhom), ki so se čez zimo zarili globoko v zemljo, kjer zdaj varno in mirno spančkajo. A ko se ujamejo, pripravi jih doma v ukusno jed, ki je neki tako slastna in dobra, da se kar sama jé in se človeku pri njej zdi kot bi bil v malih nebesih, háhá . . . Kaj pa tista polhovka, ki tako prijetno greje, ménite, da ni nič vredna? Vredna, vredna, „húhú, bal bal kosmata kapa, vzlasti zdaj, ko piše zimska sapa.“ Vse to Strletov dedek dobro vé pa zato iz polhovih kož napravi to varno pokrivalo najprej sebi, a potem še le drugim domačim. Kar pa jih preostaja, proda jih mej ljudi, ki kupijo najraje od njega, vedoč, da umé on delati najboljše in najtrdnejše polhovke. Isti odrasli vaški mladeniči se jih ne sramujo in dokaj jih je vže spečal tudi med njimi. Saj jim pa tudi prav lepo stojé te sive kučme, ki tako ponosno čepé na visokem in vedrem čelu pomaknene takó-le malo po strani na levo uhó . . .

Take misli se porajajo dedu, ko hodi po gozdu ter obleze priljubljene kraje, dokler se ne vrne k unukoma. „Ogledal sem vse. Zdaj pa le brzo naložimo! Ti, Franek, vsedi se tú-le, a ti Tonček poleg njega. Jaz se vsédem od spredaj pa zdrsnemo po bregu v dolino, da se bodo kar iskre delale . . . Takó!“ . . . Aj, to vam je dričalo po sneženej odeji nizedolu, da je malo ne sapa jemalo našim voznikom. Kot bi trenil so v dolini in kmalu potem domá. Po večerji pa vže goré panjiči v peči, okolo katere je posedlo staro in mlado. Stari ded sedeč na zidku pripoveduje razne povesti in pravljice. Vse ga pazljivo posluša, vzlasti mlada unuka, ki si zapomnita vse, prav vse

